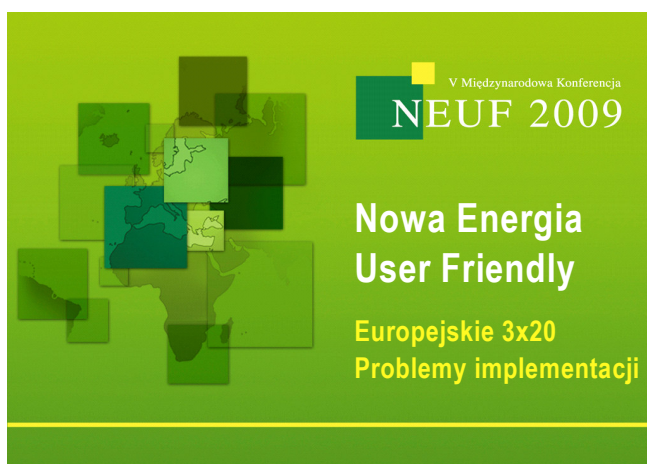

RAPORT

PATRONAT HONOROWY:

PROF. MACIEJ NOWICKI
MINISTER ŚRODOWISKA

Ministerstwo Środowiska

WALDEMAR PAWŁAK
MINISTER GOSPODARKI

MINISTERSTWO GOSPODARKI

ORGANIZATORZY:

PROCESY
INWESTYCYJNE

Instytut im.
E. Kwiatkowskiego

PARTNERZY STRATEGICZNI:

Towarowa Giełda Energii SA

The energy to lead

INFOVIDE-MATRIX
ARCHITECTING ENTERPRISE INNOVATION

Landis
Gyr+
manage energy better

Plus+
RAZEM LEPIJ

PARTNERZY WYDARZENIA:

Energia Odnawialna S.A.

PATRONAT MEDIALNY:

STRESZCZENIE KIEROWNICZE

Streszczenie to zawiera najważniejsze stwierdzenia, które zostały sformułowane podczas konferencji:

- Ogólnonarodowa dyskusja mająca na celu identyfikację najlepszych rozwiązań dla polskiej gospodarki trwa już co najmniej dziesięciu lat. Długość jej trwania ma jednak mniejsze znaczenie niż wynik, ponieważ będzie on podłożem dla rozwoju gospodarki na następne stulecie. Można nawet powiedzieć, że obowiązkiem natury patriotycznej jest aktywne poszukiwanie najbardziej efektywnych i optymalnych rozwiązań;
- Ostatnie rozszerzenie Unii Europejskiej, było inne niż wcześniejsze. Zdecydowanie różni się od UE-15;
- Emisyjność technologii węglowych stała się w Polsce Szczególnie drażliwą kwestią, gdzie pozyskuje się z nich 95% energii;
- Rozwój technologii wychwytywania i magazynowania dwutlenku węgla połączony z rozwojem sprawności może przyczynić się nawet w 30% do zakładanych przez UE redukcji CO₂. Kryzys może stać się szansą na zdynamizowanie działań w zakresie badań i rozwoju technologii CCS;
- W Polsce głównym problemem jest racjonalne gospodarowanie zasobami węgla, brak innych źródeł energii oraz ograniczenie emisyjności, jednak musimy zrealizować cele Pakietu Klimatyczno – Energetycznego, jakimi są zmniejszenie emisji, wzrost udziału OZE w bilansie energii końcowej oraz poprawa efektywności energetycznej. Polityka regionalna ma pomóc w realizacji tych zamierzeń;
- Musimy jak najszybciej zwiększyć zdolności przesyłowe poprzez rozbudowę połączeń trans granicznych;
- Wprowadzenie *Market Coupling* przyczynić się może do wzrostu handlu - umożliwi zwiększenie konkurencyjności i ograniczenie działań monopolistycznych największych graczy rynkowych;
- Musimy dołożyć wszelkich starań, aby zbudować odpowiedni energy mix. Tymczasem nakłady, które są niezbędne do realizacji podstawowych inwestycji, są ogromne i mogą być szacowane nawet na równowartość 3% PKB;
- Stojące przed nami wyzwania natury ekonomicznej, społecznej i finansowej rzeczywiście są dramatyczne;
- Obrót uprawnieniami do emisji CO₂ będzie prowadzony na otwartych aukcjach. Kiedy firmom zacznie brakować uprawnień będą mogły je zakupić. Ustalenie podobnych reguł jest koniecznością, gdyż EU-ETS to rynek sztuczny;
- Gospodarka naszego kraju oparta jest w ponad 90% na węglu, wysokoemisyjna, posiadająca przestarzałe instalacje, potrzebująca ogromnych nakładów

inwestycyjnych. Możemy ją unowocześnić, jednakże same działania administracyjne niewiele mogą zmienić. Kryzys daje nam szansę na unowocześnienie gospodarki i wykorzystanie możliwości rodzimego przemysłu do poprawy efektywności;

- Aktualnie zmienia się rola państwa z właścicielskiej na regulacyjną, jednak cel prowadzonej polityki pozostaje ten sam - zapewnić bezpieczeństwo energetyczne państwa;
- W tej sytuacji obniżyć ryzyko inwestycyjne w polskiej energetyce może realizacja działań, takich jak prywatyzacja, zwiększenie liczby graczy na rynku, rezygnacja z regulacji cenowej, wprowadzenie płynności na rynku, przejrzystość transferów energii, ułatwienie zmiany sprzedawcy oraz rozwój technologiczny;
- Do rozwoju inwestycji konieczne jest istnienie konkurencyjnego i wolnego rynku, gdzie ceny są kształtowane przez zasady popytu i podaży;
- Nie można zapomnieć o ciepłe. Rozwiązania wymagają kwestie pomocy publicznej, ograniczenia w dostępie do źródeł bankowych i pomocowych, a niezbędne pozwolenia wydawane są w sposób mało efektywny – barierą jest prawo drogi. Fundamentalnej zmiany wymaga filozofia taryfowania z restrykcyjnej na motywacyjną i proefektywnościową;
- W opracowanych przez PKEE prawdopodobnych scenariuszach rozwoju energetyki coraz większy udział w produkcji energii elektrycznej będzie zyskiwał gaz ziemny;
- Systemy Smart Meteringowe mają ogromny potencjał dla rozwoju oszczędzania energii, pozwalają na sprawniejsze zarządzanie dostawami, przy stosunkowo prostej obsłudze i klarownym interfejsie;
- W chwili obecnej priorytetem staje się rozwój efektywności energetycznej, udziału generacji rozproszonej, zróżnicowanie źródeł energii oraz prowadzenie szeroko zakrojonych działań na rzecz oszczędzania energii;
- Znaczącym wyzwaniem staje się integracja działań i systemów informatycznych, które pozwolą polskiej energetyce otworzyć się na klienta;
- Tworzenie warunków dla rozwoju konkurencyjności nie jest łatwe, ponieważ rynki narodowe są bardzo zróżnicowane. Mamy duże szanse na konkurencję, jednak będzie to proces długotrwały, zdeterminowany przez uwarunkowania historyczne;
- Realizacja Pakietu Klimatyczno – Energetycznego powinna zostać potraktowana jako wyzwanie w sensie cywilizacyjnym, którego realizacji musimy się podjąć. Kwestią do rozwiązania pozostaje wybór właściwych technologii wspierających realizację celów Pakietu i identyfikacja najpilniejszych inwestycji. Musimy przystosować polską elektroenergetykę do wymagań ekologicznych, pomimo ogromnych kosztów;

- W ramach Unii Europejskiej konieczne jest wypracowanie nowych modeli finansowania niezbędnych projektów;
- Obywatele wszystkich Państw Członkowskich powinni mieć takie same warunki prowadzenia działalności i nie powinni być dyskryminowani;
- Pakiet powinien doprowadzić do stanu, w którym ten kto wytwarzał najtaniej – wytwarzał najwięcej;
- W najbliższej perspektywie energia elektryczna może stać się głównym składnikiem warunkującym prowadzenie działalności biznesowej, szczególnie w sektorach energochłonnych;
- Musimy zacząć prowadzić aktywne działania natury politycznej i włączyć do dialogu na temat kształtu rynku energii różne grupy społeczne;
- Na bezpieczeństwo wewnętrzne i stan gospodarki Polski bezpośrednio wpływają niezwykle wysokie ceny energii elektrycznej, brak przejrzystego rynku, małe zróżnicowanie źródeł. W chwili obecnej powinniśmy rozpocząć prace na rzecz edukacji społeczeństwa, ponieważ od każdego z jego przedstawicieli zależy realizacja polityki klimatycznej. Jeżeli cele tej polityki uczynimy bardziej zrozumiałymi, jej koszty będą dla nas uzasadnionym kosztem;
- Czeka nas ogromny wysiłek gospodarczy oraz konieczność zainwestowania bardzo wysokich środków finansowych. To praca godna odbudowy kraju po II Wojnie Światowej;
- Polska jako członek europejskiej rodziny musi spełnić warunki Pakietu Klimatyczno – Energetycznego. To nie jest pytanie czy cele uda się osiągnąć - ich realizacja jest absolutną koniecznością. Jego realizacja będzie trudna, ale Polska nie jest odosobniona i ma dostęp do unijnych źródeł finansowania, nowoczesnych technologii.

ROZWINIĘCIE

18 czerwca 2009r. odbyła się **V Międzynarodowa Konferencja NEUF 2009 – Nowa Energia User Friendly**. Tegoroczna edycja opatrzona została podtytułem „**Europejskie 3x20 – Problemy implementacji**”. Podstawowym celem konferencji była identyfikacja działań, które Polska musi przedsięwziąć w zakresie wdrażania założeń Pakietu Klimatyczno - Energetycznego oraz miejsc, gdzie może uzyskać wsparcie Unii Europejskiej. Było to wyjątkowo ważne wydarzenie, które zebrało ponad 150 uczestników.

Konferencję zorganizowały - firma Procesy Inwestycyjne Sp. z o.o., Stowarzyszenie ETA oraz Instytut im. E. Kwiatkowskiego. Partnerami strategicznymi były firmy: Towarowa Giełda Energii S.A., RWE Polska S.A., Dalkia Polska S.A., Wärtsilä Polska Sp. z o.o., Landis+Gyr Sp. z o.o., Polkomtel SA, Globema Sp. z o.o., Infovide-Matrix SA.

Partnerami wydarzenia były - Vattenfall Poland Sp. z o.o., SPEC SA, PGNiG SA, Tauron Polska Energia SA, PGE Energia Odnawialna SA, Elektrociepłownia „Zielona Góra” SA, Zakłady Azotowe Kędzierzyn, Oracle Polska Sp. z o.o., WestLB Bank Polska, Mercuria Energy Trading Sp. z o.o.

Konferencja poruszała problematykę niezwykle aktualną, dotyczącą kwestii wypracowania szczegółowych zapisów pozwalających na wdrożenie Pakietu Klimatyczno - Energetycznego z uwzględnieniem specyfiki polskiej gospodarki. Zaproszeni eksperci reprezentujący strategiczne sektory gospodarki, na które narzędzia wypracowane w ramach Pakietu wpływają najmocniej, poruszali m.in. kwestie przyszłości polskiego rynku energii w kontekście europejskim, możliwości poprawy efektywności oraz zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego. Omówione zostały potencjalne zagrożenia, które mogą dotknąć gospodarkę, a w szczególności energetykę i przemysł, jak również potencjał technologiczny mogący zwiększyć konkurencyjność. Konferencja poruszała również kwestie związane ze stymulowaniem wzrostu konkurencyjności rynku energii w Polsce. Celem konferencji była także identyfikacja skutecznych sposobów na poprawę konkurencyjności i efektywności bez uszczerbku dla bezpieczeństwa energetycznego.

W konferencji wzięli udział wyjątkowi goście, wysocy urzędnicy reprezentujący Komisję Europejską:

- **Karl Falkenberg**, Dyrektor Generalny, DG Environment;
- **Manfred Beschel**, Head of Unit, DG REGIO;
- **Krzysztof Bolesta**, Policy Officer, DG TREN;
- **Kamila Kloc – Evison**, Case Handler, DG Competition;

a także eksperci branży energetycznej, przemysłowej, IT, doradczej, świata nauki (w kolejności wystąpień):

- **Andrzej Malinowski**, Prezydent Konfederacji Pracodawców Polskich;
- **prof. Krzysztof Żmijewski**, Sekretarz Generalny Społecznej Rady Konsultacyjnej Narodowego Programu Redukcji Emisji;
- **Ireneusz Jabłoński**, Członek Zarządu Centrum im. Adama Smith'a;
- **Jacek Brandt**, Dyrektor Departamentu Analiz Rynku i Produktów Giełdowych, Towarowa Giełda Energii S.A.;
- **Tomasz Chruszczow**, Dyrektor Departamentu Zmian Klimatu i Ochrony Atmosfery, Ministerstwo Środowiska;
- **Wojciech Chmielewski**, Zastępca Dyrektora Departamentu Nadzoru Właścicielskiego i Prywatyzacji III, Ministerstwo Skarbu Państwa;
- **Wojciech Graczyk**, Dyrektor ds. Regulacji i Modelu Rynku, RWE Polska S.A.;
- **Janusz Bil**, Dyrektor ds. Regulacji i Rozwoju Rynku, Vattenfall Poland Sp. z o.o.;
- **Michał Machlejd**, Prezes Zarządu, SPEC S.A.;
- **Krzysztof Kołodziejczyk**, Doradca Zarządu, Globema Sp. z o.o.
- **Marcin Lewenstein**, Dyrektor Biura Nowych Przedsięwzięć, PGNiG SA;
- **Andrzej Szymański**, Prezes Zarządu, Landis+Gyr Sp. z o.o.;
- **Timo Mahlanen**, Application Manager, Wärtsilä Finland Oy;
- **Andrzej Janowski**, Principal Consultant, Oracle Utilities Global Business Unit;
- **Herbert Leopold Gabryś**, Niezależny Ekspert;
- **Bogusław Sonik**, Poseł do Parlamentu Europejskiego;
- **Nikolay Minkov**, Przewodniczący Komitetu ds. Infrastruktury, Energii i Gospodarki Komunalnej, Konfederacja Pracodawców i Przemysłowców w Bułgarii;
- **Daria Kulczycka**, Ekspert PKPP Lewiatan;
- **Bogusław Regulski**, Wiceprezes Zarządu, Izba Gospodarcza „Ciepłownictwo Polskie”;
- **Henryk Kaliś**, Przewodniczący Forum Odbiorców Energii Elektrycznej i Gazu;
- **Wojciech Konecki**, Dyrektor Generalny, CECED Polska;
- **Marina Coey**, Prezes Zarządu, Procesy Inwestycyjne Sp. z o.o.

OTWARCIE KONFERENCJI

Oficjalnego otwarcia konferencji dokonali **Pan Andrzej Malinowski, Prezydent Konfederacji Pracodawców Polskich** oraz **Pan prof. Krzysztof Żmijewski, Sekretarz Generalny Społecznej Rady Konsultacyjnej Narodowego Programu Redukcji Emisji**.

Pan Andrzej Malinowski podkreślił, że *ogólnonarodowa dyskusja mająca na celu identyfikację najlepszych rozwiązań dla polskiej gospodarki trwa już co najmniej od dziesięciu lat. Długość jej trwania ma jednak mniejsze znaczenie niż jej wynik, ponieważ to on będzie podłożem dla rozwoju gospodarki na następne stulecie. Można nawet powiedzieć, że obowiązkiem natury patriotycznej jest aktywne poszukiwanie najbardziej efektywnych i optymalnych rozwiązań.*

Z tego powodu w roku 2008 odbyła się debata pracodawców i pracowników sektora energetycznego, której celem było znalezienie dróg stymulujących jego rozwój. Zdaniem prezydenta Malinowskiego, tego typu podejście jest optymalne i ułatwia pracę Rządu, pozwala bowiem wypracować wspólne stanowisko wszystkich podmiotów, które współtworzą rynek, jak również pomaga uniknąć arbitralnych decyzji. Jest to istotne ze względu na fakt, że problem bezpieczeństwa energetycznego jest naszym wspólnym problemem. Proekologiczne przesłanki polityki Unii Europejskiej, zmierzające do obniżenia emisyjności gospodarki, są szczytne i niewątpliwie słuszne. Jednak koszt tych działań nie obciąża równomiernie wszystkich państw członkowskich. Ponadto programem nie zostaną objęci najwięksi emitenci gazów cieplarnianych – USA, Chiny, czy Rosja. Z drugiej strony polityka europejska może stać się zaczynem do tworzenia wielkich planów, a ich realizację mogą wspierać fundusze unijne. Bardzo istotne jest rzeczywiste podejmowanie działań, dlatego Pan Andrzej Malinowski wyraził uznanie dla organizatorów takich inicjatyw, jak Konferencja NEUF 2009.

Pan prof. Krzysztof Żmijewski, Sekretarz Generalny Społecznej Rady Konsultacyjnej Narodowego Programu Redukcji Emisji zwrócił się z przesłaniem, które skierował przede wszystkim do przedstawicieli Komisji Europejskiej. Podkreślił, że *ostatnie rozszerzenie Unii Europejskiej, było inne niż wcześniejsze. Zdecydowanie różni się od UE-15. Biorąc choćby pod uwagę Polskę i Szwecję - my mamy węgiel, oni – wodę. W ramach Unii próbujemy utworzyć jeden organizm, ale musimy się różnić. Najważniejsze, by różnice doceniać i zauważać. Różnice wzbogacają i pod tym kątem powinniśmy na nie patrzeć,* mówił prof. Żmijewski.

W ten sposób została rozpoczęta się zasadnicza część konferencji, podzielonej na pięć sesji tematycznych.

SESJA I

Przyszłość Rynku Energii – kontekst europejski

Prowadzenie: Ireneusz Jabłoński, Członek Zarządu Centrum im. Adama Smith'a.

Wystąpienia merytoryczne:

- Pakiet Klimatyczno – Energetyczny – konieczność oczyszczenia węgla – Krzysztof Bolesta, Policy Officer, DG TREN, Komisja Europejska;
- W jaki sposób Unia Europejska może wspierać finansowo transformacje energetyki w państwach wysoko nawęglonych - Manfred Beschel, DG REGIO, Komisja Europejska;
- Integracja transgraniczna – praktyczne możliwości rozwoju Market Coupling – Jacek Brandt, Dyrektor Departamentu Analiz Rynku i Produktów Giełdowych, Towarowa Giełda Energii S.A.;
- Społeczna Rada Konsultacyjna Narodowego Programu Redukcji Emisji – idee i cele – prof. Krzysztof Żmijewski, Sekretarz Generalny Społecznej Rady Konsultacyjnej Narodowego Programu Redukcji Emisji.

Rozpoczynając część merytoryczną, prowadzący sesję Pan Ireneusz Jabłoński nawiązał do słów prof. Żmijewskiego podkreślając, że od wieków siłą Europy była jej różnorodność, dzięki której możemy zachować jedność całego kontynentu. Przedstawił prelegentów i tematykę wystąpień.

Jako pierwszy głos zabrał **Pan Krzysztof Bolesta, Policy Officer, DG TREN, Komisja Europejska** z wystąpieniem „Pakiet Klimatyczno – Energetyczny – konieczność oczyszczania węgla”. Stwierdził, że zderzenie polityki energetycznej i klimatycznej jest dosyć nowym zagadnieniem, niemniej bardzo przyszłościowym, które doprowadziło do określenia celów 3x20, czyli:

- . 20% redukcji GHG w odniesieniu do 1990 (zobowiązanie niezależne), a docelowo 30% redukcja GHG w odniesieniu do 1990 (w przypadku umowy międzynarodowej);
- . 20% udział odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym;
- . 20% wzrost efektywności energetycznej.

Węgiel, będący przedmiotem wystąpienia Pana Bolesty, mieści się w pierwszej "dwudziestce". Problemy z nim związane są istotne, ponieważ węgiel jest paliwem, które lubi się z dwutlenkiem węgla. Z tego względu, w jego przypadku potencjał redukcji CO₂ ze spalania jest najwyższy. Paliwa kopalne pozostaną znaczącym składnikiem bilansu energetycznego, jednak musimy doprowadzić do sytuacji, w której zredukujemy emisyjność węgla (odpowiadającego za ok. 40% emisji CO₂ w UE). W tym celu możemy wykorzystać właściwości tego pierwiastka umożliwiające wdrożenie technologii

wychwytywania i składowania CO₂ (CCS – *carbon capture and storage*), które wychwycone, przetransportowane i bezpiecznie wtłoczone w formacje geologiczne zostaje uznane za „niewyemitowane”. *Szczególnie drażliwą kwestią emisyjność technologii węglowych stała się w Polsce, gdzie pozyskuje się z nich 95% energii elektrycznej.* Trzeba również zwrócić uwagę na fakt, że oczyszczanie węgla jest problemem natury strukturalnej – nie da się go w prosty sposób zastąpić ani zredukować od zaraz.

Do chwili obecnej zostały opracowane technologie, jednak nie została jeszcze dostatecznie udowodniona ich opłacalność pod względem ekonomicznym. Pomimo oczywistych korzyści związanych z ograniczeniem emisyjności węgla, koszt rozwoju CCS jest na dzień dzisiejszy ogromny. Z tego względu głównym celem Komisji Europejskiej w perspektywie 2020 jest wykazanie opłacalności tej technologii. W tym kontekście na same tylko badania i rozwój tej technologii potrzeba ok. 1 mld €, nie mówiąc o kosztach demonstracji i kosztach operacyjnych instalacji CCS.

Prace nad promowaniem technologii wychwytywania i magazynowania dwutlenku węgla rozpoczęły się w 2007r., kiedy podjęto polityczne zobowiązanie uruchomienia w UE do 12 obiektów demonstracyjnych. Dyrektywa CCS zapewniająca ramy prawne dla operatorów CCS została opublikowana na początku czerwca 2009 - od tej chwili mamy dwa lata na jej wdrożenie do krajowych porządków prawnych. Państwa Członkowskie decydują czy i gdzie konkretnie instalacje CCS mogą powstać, natomiast firmy decydują czy zastosować CCS na podstawie sygnałów z rynku pozwoleń na emisję CO₂. Komisja nie zdecydowała się na wprowadzenie obowiązku stosowania CCS w nowych obiektach. Głównym źródłem finansowania projektów demonstracyjnych CCS będzie nowy system EU-ETS, w ramach którego na tą technologię przeznaczono wpływy z 300 mln pozwoleń. Oprócz tego, w ramach Planu Ratowania Gospodarki 1,05 mld euro może być wykorzystane już do końca 2010 roku na finansowanie do siedmiu projektów CCS w siedmiu państwach członkowskich, w tym w Polsce (Bełchatów).

Zostały również rozpoczęte prace nad tzw. Siecią Projektów Demonstracyjnych, która ma zapewniać uczestnikom promocję "niepieniężną", np. wymianę doświadczeń, najlepszych praktyk, informacji, etc. W Polsce Na dzień dzisiejszy 2 są na takim etapie dojrzałości, że mogą być rozpatrywane jako kandydaci do 12 projektów UE –Kędzierzyn i Bełchatów.

Komisja mając na względy potrzeby długoterminowe rozpocznie w tym roku studia wykonalności oraz scenariusze infrastruktury CCS dla Europy (gazociągi).

W podsumowaniu Pan Krzysztof Bolesta zauważył, że *rozwój technologii wychwytywania i magazynowania dwutlenku węgla połączony z rozwojem sprawności instalacji może w znaczącym stopniu pomóc w realizacji europejskich celów redukcji CO₂ (nawet do 30%).* Na CCS musimy patrzeć również jako na technologię bardzo istotną dla Polski, której rozwój może zagwarantować pozycję ważnego gracza z zakresu technologii

niskoemisyjnych. Obecny kryzys gospodarczy stanowi ogromną szansę na zdyktalizowanie działań w zakresie badań i rozwoju nad tymi technologiami.

Pan Manfred Beschel, Head of Unit, DG REGIO, Komisja Europejska, który w swoim dyrektoriacie odpowiada za współpracę regionalną z Polską w zakresie rozwoju ekonomicznego, omówił temat „W jaki sposób Unia Europejska może wspierać finansowo transformację energetyki w państwach wysoko nawęglonych”. Zdaniem Pana Beschela energia jest kluczowym elementem, który może pomóc Polsce osiągnąć jej cele rozwojowe. W DG REGIO opracowywane są strategie w jaki sposób wspierać sektor energetyczny, aby mógł stać się głównym filarem rozwoju Polski. W tym sensie polityka regionalna UE może być impulsem, który ruszy do przodu politykę energetyczną oraz rozwój społeczno – ekonomiczny. Obecny okres finansowania, 2007 – 2013, jest szczególnie, ponieważ położono w nim nacisk (15 mld €) na wsparcie finansowe projektów związanych z energetyką, które obejmuje m.in. produkcję, transport, OZE, efektywność energetyczną, badania i rozwój. Polska ma szansę skonsumentować z tego ok. 2 mld €.

Kiedy w KE były negocjowane założenia obecnego okresu finansowania, również w Polsce energetyka stała się jednym z najistotniejszych sektorów, który potrzebował wsparcia inwestycyjnego. Nasz rynek charakteryzuje niskie zróżnicowanie importu i produkcji, dominacja przestarzałych instalacji, niewielka liczba połączeń transgranicznych – na te cele przeznaczono ok. 1 mld € ze środków pomocowych. Powyższe inwestycje muszą zostać zrealizowane bez szkód dla środowiska.

W Polsce głównym problemem jest racjonalne gospodarowanie zasobami węgla, brak innych źródeł energii oraz ograniczenie emisyjności, jednak musimy zrealizować cele Pakietu Klimatycznie – Energetycznego, jakimi są zmniejszenie emisji, wzrost udziału OZE w bilansie energii końcowej oraz poprawa efektywności energetycznej. Polityka regionalna ma pomóc w realizacji tych zamierzeń.

W ramach polityki regionalnej Polska może wykorzystać 100 mln € na realizację projektów związanych z CCS. W tym będzie mogła również wykorzystać środki na badania i rozwój, zmierzające do ustalenia najbardziej efektywnych technologii, dzięki którym Polska będzie miała szansę stać się liderem w zakresie wychwytywania i magazynowania dwutlenku węgla. Projekty w tym zakresie wspierane są w ramach programu Innowacyjna Gospodarka.

Mamy również szansę na realizację wielu projektów w zakresie OZE, finansowanych z funduszy spójności regionalnej, na które przeznaczono ok. 700 mln €. Na rozwój infrastruktury i sieci przesyłowe przeznaczone zostały także środki z programu Infrastruktura i środowisko. 380 mln € przydzielono na rozwój efektywności energetycznej, która szczególnie w kryzysie, pozwala połączyć zmniejszenie kosztów z pozytywnym oddziaływaniem na środowisko. Środki zostaną przeznaczone na

zmniejszenie zużycia energii w budownictwie prywatnym i przemysłowym (docieplanie budynków, izolacje etc.).

Równolegle zostały powołane grupy ekspertów, działające w ramach inicjatywy Jaspers, które mają za zadanie wspierać wnioskodawców w opracowywaniu projektów. Konieczne jest również wypracowanie podstaw i kierunków wsparcia finansowego w przyszłości, w kolejnych okresach finansowania. Istotne jest opracowanie strategicznej koncepcji i najważniejszych celów - na przykład Polska posiada duży potencjał dla rozwoju technologii CCS, badań i rozwoju, do których realizacji potrzeba poza wsparciem finansowym, woli politycznej i organizacyjnej.

Pan Jacek Brandt, Dyrektor Departamentu Analiz Rynku i Produktów Giełdowych, Towarowa Giełda Energii SA.

poruszył kwestie związane z integracją transgraniczną i rozwojem *Market Coupling*. Podkreślił takie aspekty Pakietu Klimatyczno – Energetycznego jak dążenie do integracji regionalnej rynków oraz do utworzenia w przyszłości jednego, wspólnego, pan-europejskiego rynku energii elektrycznej.

Wejście w życie III Pakietu, zobowiązuje Państwa Członkowskie do rozszerzenia współpracy operatorów systemów przesyłowych w ramach inicjatyw regionalnych określonych przez ERGEG¹. Wartością docelową staje się integracja regionalna i zintegrowane działanie w jednolitych ramach prawnych.

Na spotkaniu europejskich regulatorów rynku energii w roku 2007, powierzono wyznaczenie modelu transgranicznych zdolności przesyłowych i sposobu ich alokacji dwóm organizacjom - ETSO² oraz EuroPEX³. W wyniku ich prac powstał raport, który oprócz przedstawienia obecnych sposobów wyznaczania zdolności przesyłowych i ich alokacji, przedstawił również mapę drogową prowadzącą do osiągnięcia pełnej integracji rynków energii. Do życia został powołany Komitet Sterujący, którego zadaniem ma być wyznaczenie celów i kierunków dla najbardziej racjonalnego stworzenia kodeksów regulujących integrację rynków. Modelem docelowym funkcjonowania rynku jest rozdzielenie rynku terminowego (aukcje dłuższe niż jeden dzień, zasada działania - explicit auctions) i krótkoterminowego (rynk dnia bieżącego i dnia następnego, zasada działania - implicit auctions). Określone zostały również działania niezbędne do wykonania aby ten model zrealizować.

W chwili obecnej istnieje wiele elementów powodujących pogłębianie różnorodności europejskich rynków energii. Wśród nich znajduje się nieprzewidywalność cen energii, niska płynność i nieprzejrzystość większości rynków, nieefektywne wykorzystywanie zdolności przesyłowych, wysoki wskaźnik koncentracji podmiotów działających na rynkach, a także kwestia wykorzystywania siły rynkowej przez dominujących graczy.

¹ Stowarzyszenie Europejskich Regulatorów Energii Elektrycznej.

² Europejskie Stowarzyszenie Operatorów Systemów Przesyłowych.

³ Europejskie Stowarzyszenie Giełd Energii.

Polska, aby włączyć się do wspólnego rynku musi zmierzyć się szczególnie z problemem niezwykle małych zdolności przesyłowych. Eksport i import w obie strony możliwy jest aktualnie tylko i wyłącznie poprzez kabel DC (Szwecja – Polska). Ze względu na uwarunkowania techniczne krajowego systemu elektroenergetycznego połączenia w ramach UCTE pozwalają tylko na eksport energii, a połączenia na granicy wschodniej – na import w bardzo ograniczonym zakresie. Jest to także jeden z powodów, dla których realizacja założeń III Pakietu może spowodować w Polsce przejściowy deficyt mocy wytwórczych i utratę samowystarczalności w zakresie produkcji energii. Wprawdzie rośnie popularność energetyki atomowej, jednak czas jej wdrażania w życie jest bardzo długi. Nadchodzi czas na import energii z zagranicy (w chwili obecnej praktycznie niemożliwy – możliwy jest tylko w zakresie 600 MW przez kabel łączący Polskę ze Szwecją). Z tego powodu *musimy jak najszybciej zwiększyć zdolności przesyłowe poprzez rozbudowę połączeń transgranicznych.*

Konieczność zwiększenia importu, w przypadku Polski powoduje wzrost atrakcyjności systemu *Market Coupling*, nowoczesnej metody międzynarodowego handlu energią, w którym przepływy trans-graniczne oparte są na różnicy cen energii na sąsiadujących ze sobą giełdach energii. Zdolności przesyłowe między krajami nie są w tym przypadku przedmiotem odrębnej aukcji, lecz są udostępniane łącznie z energią poprzez transakcje realizowane na współpracujących ze sobą giełdach energii, działających po obu stronach granicy. Podczas gdy warunkiem koniecznym dla prawidłowego funkcjonowania wewnętrznego rynku energii jest odpowiednia ilość połączeń transgranicznych, *Market Coupling* umożliwia alokację trans-granicznych zdolności przesyłowych, która maksymalizuje wolumen wymiany handlowej poprzez wzrost efektywności wykorzystania połączeń już istniejących, nawet przy ograniczonych inwestycjach. *Wprowadzenie Market Coupling przyczynia się do wzrostu handlu, umożliwia zwiększenie konkurencyjności i ograniczenie działań monopolistycznych największych graczy rynkowych.*

Pan prof. Krzysztof Żmijewski, Sekretarz Generalny Społecznej Rady Konsultacyjnej Narodowego Programu Redukcji Emisji w swojej prezentacji przedstawił podstawowe cele i zasady działania Rady, jednocześnie prosząc zgromadzonych o krytyczne uwagi oraz konstruktywne sugestie. Na początku zaprezentował zmiany, które nastąpiły w polskiej energetyce w stosunku do prognoz przedstawionych przez niego podczas IV edycji konferencji NEUF. Przez ostatni rok udało się nam zdobyć trochę doświadczenia w dyskusjach z Komisją Europejską. Wydawało się, że EU-ETS zniszczy naszą energetykę i przemysł. Dziś, dzięki derogacji możemy czuć się bezpieczniej. W przypadku CO₂ (derogacja) udało nam się zaoszczędzić część środków finansowych, jednak teraz musimy je mądrze wydać i zaplanować racjonalne inwestycje. Rozwiązaniem możliwym do realizacji w horyzoncie roku 2020 jest poprawa efektywności

oraz rozwój OZE, jako jedynych szybko dostępnych „źródeł” energii⁴. Później, do 2030r., prawdopodobnie uda się rozwinąć energetykę jądrową, jednakże wcześniej nie ma szans na pozyskiwanie mocy ze źródeł nuklearnych. Z tego powodu *musimy dołożyć wszelkich starań, aby zbudować odpowiedni energy mix*.

Tymczasem nakłady, które są niezbędne do realizacji podstawowych inwestycji, są ogromne i mogą być szacowane nawet na równowartość 3% PKB. Nie tylko Dyrektywa IPPC wpłynie na wycofanie poszczególnych instalacji z użytku - nasze moce wytwórcze starzeją się same z siebie. Budowa nowych mocy będzie ogromnym wysiłkiem dla całej gospodarki i społeczeństwa, ponieważ Komisja Europejska za nas tego nie sfinansuje. Problemem może stać się również konieczność przekonania społeczeństwa do konieczności realizacji aż tak kosztownych działań. Nasza sytuacja jest dramatyczna. Derogacja jest tylko oddechem. Pewne jest, że będziemy musieli zainwestować w ciepłownictwo, gaz i transport. Pakiet Klimatyczno – Energetyczny nie byłby aż tak trudny dla Polski, gdybyśmy we wcześniejszych latach nie zaniedbali inwestycji.

Aby pomóc w rozwiązaniu tej sytuacji, Pan Waldemar Pawlak, Wicepremier i Minister Gospodarki, powołał Społeczną Radę Konsultacyjną Narodowego Programu Redukcji Emisji, której misją jest udowodnienie, że Polska może rozwijać się w sposób zrównoważony, zgodnie z zasadami konstytucji i III Pakietu.

Głównym celem Rady jest optymalizacja procesu redukcji emisji, traktowanego jako podstawowe narzędzie walki ze zmianami klimatycznymi. Celem uzupełniającym jest skuteczna komunikacja i dotarcie z wiedzą i argumentami na rzecz działań na rzecz ochrony klimatu do społeczeństwa. W dłuższej perspektywie, ideałem jest doprowadzenie do takiego stopnia rozwoju polskiej gospodarki, aby wzrost PKB mógł odbywać się bez wzrostu konsumpcji energii. Jednym z zadań jest także przenoszenie najlepszych praktyk europejskich na rynek polski. Rada będzie złożona z 17 Komisji pracujących nad zagadnieniami natury inżynierskiej, ekologicznej, makroekonomicznej, społecznej i zero-emisyjnej. Ekspertki zaangażowani w prace Rady to największe autorytety w swoich dziedzinach. Członkowie Rady, osoby niezależne i nie powiązane biznesowo⁵, będą komunikować wyniki swojej pracy przez Internet.

Prowadzący sesję Pan Ireneusz Jabłoński potwierdził, że *stojące przed nami wyzwania natury ekonomicznej, społecznej i finansowej rzeczywiście są dramatyczne*. Dlatego przed naszą dyplomacją powinno również zostać postawione zadanie – negocjacji/renegocjacji koniecznych do wypełnienia warunków.

⁴ Inne źródła, takie jak CCS czy atom nie są możliwe do wdrożenia przed 2020r.

⁵ Osoby powiązane biznesowo mogą jedynie pełnić funkcje konsultacyjne w stosunku do Komisji Rady.

SESJA II

Debata: Jak zwiększyć efektywność

Prowadzenie: Marina Coey, Prezes Zarządu, Procesy Inwestycyjne Sp. z o.o.

Wystąpienia merytoryczne:

- Ocena stanu realizacji Pakietu Klimatyczno – Energetycznego – Karl Falkenberg, Dyrektor Generalny, DG Environment, Komisja Europejska;
- Wymiar efektywności w Pakiecie Klimatyczno – Energetycznym – Tomasz Chruszczow, Dyrektor Departamentu Zmian Klimatu i Ochrony Atmosfery, Ministerstwo Środowiska;
- Miejsce Państwa w strukturze własnościowej energetyki – Wojciech Chmielewski, Zastępca Dyrektora Departamentu Nadzoru Właścicielskiego i Prywatyzacji III, Ministerstwo Skarbu Państwa;
- Jak stymulować rozwój inwestycji? – Wojciech Graczyk, Dyrektor ds. Regulacji i Modelu Rynku, RWE Polska S.A.;
- Finansowanie inwestycji w moce wytwórcze na konkurencyjnym rynku energii – czy rzeczywiście potrzebujemy specjalnych „mechanizmów”? – Janusz Bil, Dyrektor ds. Regulacji i Rozwoju Rynku, Vattenfall Poland Sp. z o.o.;
- Czy warto inwestować w kryzysie? – Michał Machlejd, Prezes Zarządu, SPEC S.A.

Pierwszym wystąpieniem w sesji zatytułowanej ***Jak zwiększyć efektywność*** było przemówienie **Dyrektora Generalnego DG Environment w Komisji Europejskiej, Pana Karla Falkenberga**, mające na celu „Ocenę stanu realizacji Pakietu Klimatyczno – Energetycznego”.

Dyrektor Falkenberg stwierdził, że w grudniu 2008 r. niezwykle mocno zbliżyliśmy się do rzeczywistej realizacji III Pakietu. W świetle poważnych zmian klimatycznych Europa podjęła stanowczą decyzję, że aby w przyszłości nasz kontynent był konkurencyjny musimy:

- usprawnić produkcję pod kątem ochrony środowiska,
- do roku 2020 obniżyć o 20% emisję CO₂,
- 20% zwiększyć udział OZE w bilansie energii końcowej,
- zwiększyć efektywność energetyczną również o 20%.

Cele, które sobie wyznaczaliśmy są bardzo ambitne. Jeżeli inne państwa i kontynenty również podejmą się podobnego wysiłku, Europa będzie dalej zwiększać poziom redukcji emisji CO₂ do 30%. Jednak tylko Europa ma tak klarowne stanowisko i podejmuje konkretne działania. Pozostałe państwa nie przyłączyły się do realizacji podobnych działań. Główne cele polityczne zostały ustalone i omówione przez szefów państw w grudniu 2008r. Zadaniem Komisji Europejskiej jest określenie ostatecznych ram dla podjętych decyzji.

Ze szczególną uwagą śledzimy to co się dzieje w USA, gdzie od czasu zmiany administracji państwowej, po raz pierwszy uznano, że zmiany klimatyczne są poważnym problemem. Jednak poza zwróceniem uwagi do tej pory nie została wypracowana żadna deklaracja w tej sprawie. Stany Zjednoczone pracują obecnie nad systemem cenowym CO2 i zasadami rynku handlu emisjami, dzięki czemu w przyszłości pojawić się może szansa na rozszerzenie systemu EU-ETS.

Komisja Europejska prowadzi również negocjacje z krajami rozwijającymi się, takimi jak np. Chiny.

Komisja Europejska stara się analizować sytuację w poszczególnych krajach i odpowiadać na potrzeby wszystkich Państw Członkowskich. W grudniu 2008r. dużo mówiło się m.in. o problemie carbon leakage, związanym z potencjalnym wzrostem cen i spadkiem konkurencyjności, który spowoduje przeniesienie się przemysłu do państw nie objętych systemem EU-ETS. Dlatego zwrócono uwagę na konieczność przeznaczenia środków międzynarodowych dla krajów nie objętych systemem (po rozmowach okazało się, że nie ma takiej potrzeby). Ponadto ustalono, że najbardziej wrażliwe sektory będą otrzymywać uprawnienia za darmo do roku 2027, a zobowiązania do udziału w aukcjach będą w nich wprowadzane stopniowo.

Zasady Pakietu konsultowane były w wielu Dyrektoriatkach Generalnych – TREN, Enterprise, Competition. Aktualnie poddane dyskusji są kwestie związane z benchmarkingiem. Obrót uprawnieniami do emisji CO2 będzie prowadzony na otwartych aukcjach. Kiedy firmom zacznie brakować uprawnień będą mogły je zakupić. *Ustalenie podobnych reguł jest koniecznością, gdyż EU-ETS to rynek sztuczny.* Jednocześnie Komisja chce uniknąć powstawania nowych rynków spekulacyjnych.

Zamierzenia wyznaczone przez Pakiet muszą zostać osiągnięte do roku 2020. Europa musi w pełni zrealizować te działania. Dyrektor Falkenberg wyraził nadzieję, że Polska przyłączy się do ich realizacji. Musimy podjąć współpracę w celu rozwoju nowych technologii – bardziej konkurencyjnych i niskoemisyjnych. Dalej musimy starać się uzgodnić podobną politykę gospodarczą z Chinami, Brazylią i Rosją.

Dyrektor Falkenberg zapewnił, że nikt w Brukseli nie zamierza zniszczyć europejskiego przemysłu, jednak przemysł ten, aby funkcjonować, musi się zmienić. Jak nie odejdzie od zależności od węgla – Bruksela nie będzie mogła mu pomagać. Zmiany są bezwzględnie konieczne.

Po tej wypowiedzi Pan prof. Krzysztof Źmijewski, Sekretarz Generalny Społecznej Rady Konsultacyjnej Narodowego Programu Redukcji Emisji zadał Dyrektorowi Falkenbergowi pytanie dotyczące możliwości Komisji Europejskiej zapobiegania działalności funduszy spekulacyjnych typu sovereign funds. W odpowiedzi Pan Karl Falkenberg stwierdził, że Komisja Europejska nie zamierza nikogo wykluczać z tego systemu. Natomiast zamierza

przygotować zasady, na których będą mogły się oprzeć Państwa Członkowskie. Ponadto zostaną przygotowane specjalne mechanizmy, które będą przeciwdziałać spekulacjom.

Na temat „Wymiarów efektywności w Pakiecie Klimatyczno – Energetycznym” mówił **Pan Tomasz Chruszczow, Dyrektor Departamentu Zmian Klimatu i Ochrony Atmosfery, Ministerstwo Środowiska**. Podkreślił, że Pakiet tylko określił cele, w których wyniku powstał szereg aktów prawnych określających zasady ich realizacji⁶. Działania te są konieczne, ponieważ świat, w którym żyjemy konsumuje zbyt dużo energii, a działalność człowieka powoduje przyspieszenie zmian klimatycznych. Istotnym problemem, szczególnie w dobie kryzysu, stało się bezpieczeństwo energetyczne. Właśnie z tych powodów wynika przymus ochrony środowiska naturalnego. Unia Europejska jest wspólnotą zróżnicowanych państw, bardzo podatnych na zagrożenia energetyczne, które muszą być minimalizowane. Z tego powodu powinniśmy spojrzeć na kryzys z perspektywy jego chińskiej definicji, gdzie kryzys to katastrofa, ale i szansa.

Gospodarka naszego kraju oparta jest w ponad 90% na węglu, wysokoemisyjna, posiadająca przestarzałe instalacje, potrzebująca ogromnych nakładów inwestycyjnych. Możemy ją unowocześnić, jednakże same działania administracyjne niewiele mogą zmienić. Kryzys daje nam szansę na unowocześnienie gospodarki i wykorzystanie możliwości rodzimego przemysłu do poprawy efektywności.

Dyrektor Chruszczow zauważył, że wiele energii marnuje się poprzez niewłaściwie prowadzoną politykę zamówień publicznych. Pakiet Klimatyczno – Energetyczny otwiera również szansę na badania i rozwój oraz bardziej aktywne poszukiwanie środków na finansowanie nowych inwestycji, na wdrożenie rozwiązań przyjaznych środowisku, a także na rzeczywisty postęp cywilizacyjny. Polska gospodarka pozostaje sama w obliczu problemów - poza deklaracjami wsparcia, które wygłasza Komisja Europejska, wspiera ją polski Rząd. Na przykład Ministerstwo Środowiska zamierza otworzyć na swojej stronie internetowej zakładkę „Przemysł dla Klimatu”, promującą najlepsze rozwiązania i praktyki.

Pan Wojciech Chmielewski, Zastępca Dyrektora Departamentu Nadzoru Właścicielskiego i Prywatyzacji III w Ministerstwie Skarbu Państwa wygłosił prezentację poświęconą przekształceniom własnościowym w polskiej i europejskiej energetyce. Zauważył, że w latach 2007-2008 liczba fuzji i przejęć na rynku wzrosła, ale wartość transakcji w rzeczywistości się obniżyła. Co ciekawe, ponad połowa z ww. transakcji przypadła na Europę. Transakcje te różniły się zdecydowanie co do struktury. Kluczową i największą z nich było przejęcie przez EDF aktywów British Energy

⁶ M.in. tzw. dyrektywa EU-ETS, dyrektywa non-ETS, dyrektywa CCS, dyrektywa OZE.

i Constellation Energy sugerujące zainteresowanie tego koncernu rozwojem energetyki jądrowej.

Następnie Dyrektor Chmielewski omówił transakcje w sektorze energetycznym w Europie Środkowo – Wschodniej, po czym zaprezentował kierunki polityki prywatyzacyjnej Ministerstwa Skarbu Państwa. Podkreślił, że w przypadku spółek energetycznych kontrolowanych przez Skarb Państwa wszystkie działania wynikają z modyfikowanego na bieżąco planu prywatyzacyjnego. „Programu dla elektroenergetyki” który został przyjęty przez Ministra Gospodarki w roku 2006 oraz przyjętego przez Radę Ministrów w 2008 r. „Planu prywatyzacji na lata 2008-2011”, który określa m.in. harmonogram procesów prywatyzacji poszczególnych podmiotów z sektora energetycznego – PGE Polskiej Grupy Energetycznej SA, Enea SA, Energa SA oraz Tauron Polska Energia SA.

Nad PGE Polską Grupą Energetyczną SA państwo nie chce stracić kontroli i ma ona pozostać koncernem flagowym Skarbu Państwa. W przypadku tej grupy Skarb Państwa może zbyć maksymalnie 35% akcji. Planuje się, że w pierwszym etapie ma zostać dopuszczonych do obrotu giełdowego ok. 15% akcji koncernu. Debiut planowany jest na czwarty kwartał 2009r.

W przypadku grupy Enea SA w efekcie debiutu giełdowego w listopadzie 2008 r. pierwszy etap zmian własnościowych już się dokonał. W chwili obecnej MSP kontroluje ok. $\frac{3}{4}$ kapitału zakładowego Spółki.

Grupa Tauron Polska Energia SA miała być prywatyzowana przez giełdę, jednak kryzys finansowy doprowadził do opracowania innej formuły. W chwili obecnej MSP nie wyklucza możliwości znalezienia inwestora branżowego w nadchodzącym roku. W projekcie „Polityki energetycznej Polski do 2030 r.” Ministerstwo Gospodarki założyło pozostawienie kontroli rządowej nad spółką.

W przypadku grupy Energa SA dopuszczana jest jej prywatyzacja przy udziale inwestora branżowego.

Ministerstwo Skarbu Państwa prowadzi bieżący monitoring rynku, z którego wynika, że zainteresowanie akwizycjami w polskiej energetyce wykazują głównie firmy Vattenfall, Electrabel, CEZ i RWE. Celem prywatyzacji spółek sektora energetycznego jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego poprzez realizację nowych inwestycji oraz rozwój technologii w energetyce konwencjonalnej, jądrowej i odnawialnej, wzrost efektywności, stymulowanie konkurencyjności, a także realizacja zaplanowanych wpływów do budżetu państwa.

We wnioskach końcowych Dyrektor Chmielewski podkreślił, że *w chwili obecnej zmienia się rola państwa z właścicielskiej na regulacyjną, jednak cel prowadzonej polityki pozostaje ten sam - zapewnić bezpieczeństwo energetyczne państwa.*

O tym „Jak stymulować rozwój inwestycji?” mówił **Wojciech Graczyk, Dyrektor ds. Regulacji i Modelu Rynku, RWE Polska SA**, który w swojej prezentacji rozważył trzy zasadnicze pytania: *Czy inwestycje w energetyce muszą być stymulowane?, Czy inwestycje w energetyce mogą być tańsze?* oraz *Jak obniżyć ryzyko inwestycyjne w energetyce?* Zauważył, że oczekiwany zysk w najwyższej mierze jest uzależniony od skali ryzyka: im wyższe ryzyko, tym mniejsza skłonność do inwestycji, ale jednocześnie również wyższy poziom oczekiwanego zysku z tej inwestycji.

W najbliższym czasie musimy zainwestować w energetykę ogromne kwoty – w modernizację istniejących instalacji, nowe moce, źródła odnawialne oraz infrastrukturę. Polskę będzie stać na tak ogromne inwestycje dopiero wtedy, gdy zostanie obniżone ryzyko inwestycji. Niedawno Związek Pracodawców Prywatnych Energetyki opracował dokument pod nazwą „Mapa drogową dla inwestycji w energetyce”, w której zostały również wskazane czynniki ryzyka wpływające na koszt inwestycji, którymi są:

- alokacja CO2 po 2013 roku (w tej kwestii najważniejsze jest w chwili obecnej potwierdzenie listy fizycznie rozpoczętych procesów inwestycyjnych przed 31.12.2008; drugą kwestią jest uzgodnienie z KE Krajowy Plan Modernizacji Energetyki oraz zasady rozdziału bezpłatnych uprawnień CO2, które będą miały znaczenie dla opłacalności inwestycji);
- brak stabilnego otoczenia regulacyjnego, czyli m.in. możliwość administracyjnej regulacji cen, a w szczególności wprowadzenie ceny maksymalnej, niewłaściwa ochrona odbiorcy wrażliwego (zdaniem Dyrektora Graczyka lepszym rozwiązaniem niż taryfa socjalna byłaby współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, które stanowiłyby wsparcie dla właściwej dystrybucji środków), wskazania lokalizacyjne dla elektrowni i elektrociepłowni (OSP i OSD), jednoznaczna regulacja odpowiedzialności w zakresie budowy sieci przesyłowej i dystrybucyjnej, prawne regulacje procesu inwestycyjnego, stabilne ramy regulacyjne dla OSP i OSD;
- niska efektywność energetyczna, którą mogłoby podnieść wprowadzenie regulacji jakościowej i bodźcowej oraz wprowadzenie precyzyjnego modelu rynku dla dystrybucji energii elektrycznej;
- wysokie koszty funkcjonowania systemu (w zamian wprowadzenie przejrzystości cenotwórstwa, dostępu do rynku i konkurencyjności poprzez wprowadzenie instytucji Animatora Rynku);
- kontrola cen sprzedaży energii elektrycznej objawiająca się w postaci pętli regulacyjnej i ryzyka wystąpienia subsydiowania skrośnego;
- brak konkurencji na rynku.

W tej sytuacji obniżyć ryzyko inwestycyjne w polskiej energetyce może dążenie do eliminacji ryzyka regulacyjnego na rynku i pozostawienie jedynie ryzyka rynkowego dla podmiotów wykonujących inwestycje. Ryzyko rynkowe musi powstawać na rynku, stąd

tak ważna jest potrzeba prywatyzacji, zwiększenia ilości graczy na rynku i wprowadzenie płynnego rynku hurtowego energii elektrycznej poprzez instytucję Animatora Rynku.

Pan Janusz Bil, Dyrektor ds. Regulacji i Rozwoju Rynku, Vattenfall Poland Sp. z o.o. podkreślił, że polska energetyka jest przestarzała i bezwzględnie potrzebuje inwestycji zmierzających do odtworzenia mocy. Jednak energetyce nie potrzeba żadnych specjalnych mechanizmów regulacyjnych. Praktyka pokazuje, że tylko wolny rynek w właściwy sposób stymuluje inwestycje – to mechanizm wystarczający w zupełności oraz gwarantujący finansowanie nowych inwestycji.

Inwestorzy pojawiają się wtedy, gdy w warunkach stabilnego otoczenia regulacyjnego i funkcjonującego rynku energii, oceniają, iż przyszłe zyski, które w rzeczywistości są uzależnione od spodziewanych cen energii, zagwarantują rynkowy zwrot z poczynionych inwestycji.. Z kolei gdy ceny będą spadać, liczba inwestycji również automatycznie się zmniejszy. Najważniejszym zadaniem jest więc zagwarantowanie warunków dla inwestycji poprzez deregulację i stworzenie wolnego rynku. *Do rozwoju inwestycji konieczne jest istnienie konkurencyjnego i wolnego rynku, gdzie ceny są kształtowane przez relację popytu i podaży.* W odniesieniu do inwestycji w moce wytwórcze zasadne jest wprowadzenie rynku zdolności wytwórczych. Jeżeli z jakichś powodów regulacja cen jest koniecznością, należy przynajmniej zagwarantować jej stabilność i musi być traktowana wyłącznie jako rozwiązanie przejściowe.

Na pytanie „Czy warto inwestować w czasie kryzysu?” z perspektywy branży ciepłowniczej odpowiedział **Pan Michał Machlejd, Prezes Zarządu, SPEC SA.** Rozpoczął od przybliżenia programu i kierunków inwestycji w modernizację istniejącej sieci oraz inwestycji w rozbudowę rynku dla swoich usług. Cechą specyficzną branży ciepłowniczej jest obniżanie się z roku na rok poziomu przychodów, wynikające z procesów termomodernizacyjnych. Skutki muszą być rekompensowane przez stałe pozyskiwanie nowych klientów. Prezes Machlejd stwierdził, że obecna sytuacja sprzyja inwestowaniu – ceny oferowane przez podwykonawców są niższe niż w okresie poprzedzającym kryzys finansowy, zwiększyła się dostępność wykonawców dzięki niższej aktywności firm developerskich, a dzięki inwestycjom wyprzedzającym potrzeby rynku, wzrasta konkurencyjność przedsiębiorstwa.

Dlatego też SPEC podejmuje ryzyko rozbudowy sieci dla nowych obszarów. Pomimo że inwestycje w uciepłownienie miasta zwracają się w dłuższym okresie, powinny przynieść założone efekty. Jednak ograniczeniem są niejednoznaczne ustalenia kwestii pomocy publicznej, co opóźnia uruchamianie niektórych projektów finansowanych częściowo ze środków UE (np. nie ma decyzji o realizacji priorytetów dotyczących ciepłownictwa w ramach programu Infrastruktura i Środowisko). Występują ograniczenia w dostępie do

bankowych źródeł finansowania inwestycji, a niezbędne pozwolenia wydawane są w sposób mało efektywny. W rozwoju nowych inwestycji przeszkadza brak przepisów prawnych, które pozwoliłyby na szybkie uzyskiwanie prawa do dysponowania nieruchomościami na cele budowlane (np. barierą jest prawo drogi). W przypadku przedsiębiorstw takich jak SPEC, konieczne jest uruchomienie procesu wewnętrznej reorganizacji w celu zwiększenia możliwości akumulowania środków finansujących inwestycje oraz maksymalnego wykorzystania środków pomocowych Unii Europejskiej. Potrzebna jest również nowa filozofia taryfowania sprzedaży ciepła oraz gwarancje i poręczenia kredytów.

SESJA III

Energetyka User Friendly w perspektywie 2030

Prowadzący: Krzysztof Kołodziejczyk, Doradca Zarządu, Globema Sp. z o.o.

Wystąpienia merytoryczne:

- Czy OZE czy Atom – bez gazu ani rusz – Marcin Lewenstein, Dyrektor Biura Nowych Przedsięwzięć, PGNiG SA;
- Inteligentny licznik – Inteligentna sieć – Inteligentny budynek – Andrzej Szymański, Prezes Zarządu, Landis+Gyr Sp. z o.o.;
- Innowacyjne scenariusze rozwoju energetyki – Timo Mahlanen, Application Manager, Wärtsilä Finland Oy;
- Energetyka przyjazna klientowi - Andrzej Janowski, Principal Consultant, Oracle Utilities Global Business Unit.

Pan Marcin Lewenstein, Dyrektor Biura Nowych Przedsięwzięć, PGNiG SA

w swojej prezentacji pokazał rolę i miejsce gazu w przyszłości energetyki. Przez długi czas popyt na energię elektryczną rósł bardzo szybko. Kryzys spowolnił tę tendencję - dał nam szansę i czas na dostosowanie. Sytuacja jest trudna, ponieważ nie istnieją właściwe zachęty i brakuje pewności regulacyjnej. Niewiadomą pozostają również kolejne rozporządzenia związane z realizacją polityki klimatycznej. Problemy związane z ochroną środowiska oraz wiek polskich elektrowni powoduje konieczność odstawień, które mogą znacząco wpłynąć na kształt polskiej energetyki. Dyrektor Lewenstein zadał pytanie czy rozwój OZE i atomu będzie wystarczającą reakcją na zmiany konieczne w polskim energy mix. Gaz, charakteryzujący się stosunkowo niską emisyjnością, będzie dobrym, zrównoważonym uzupełnieniem struktury paliwowej. Udział energetyki jądrowej nawet w najbardziej optymistycznych prognozach możemy brać pod uwagę dopiero w latach

2020- 2023. CCS może zostać wprowadzone, choć implementacja tej technologii nadal jest niewiadomą. Jest niemal pewne, że udział gazu ziemnego w produkcji energii elektrycznej w Polsce będzie wzrastał. W opracowanych przez PKEE prawdopodobnych scenariuszach rozwoju energetyki gaz ziemny będzie zyskiwał coraz większy udział w produkcji energii elektrycznej. W chwili obecnej zużycie gazu w sektorze elektroenergetycznym w Polsce jest dużo niższe niż w państwach Europy Zachodniej. Szczególny potencjał ma rozwój wysokosprawnej kogeneracji gazowej, jednak warunkiem realizacji większej liczby inwestycji w tym segmencie rynku będzie przesądzenie czy i w jakim zakresie po roku 2012 obowiązywać będą "żółte certyfikaty" lub inne systemy wsparcia skojarzonego wytwarzania energii elektrycznej i ciepła. PGNiG SA aktywnie monitoruje rynek i planuje zaangażować się kapitałowo w inwestycje w sektorze wytwarzania energii elektrycznej, tak by w horyzoncie do roku 2015 dysponować około 300 MW własnych mocy wytwórczych. Dlaczego zdaniem PGNiG warto inwestować w źródła gazowe? Pozytywnych argumentów jest wiele - duża elastyczność w kwestii wyboru skali przedsięwzięć, względnie krótki czas budowy źródeł, wysoka sprawność, niska emisyjność, krótki cykl technologiczny uruchamiania i odstawiania źródeł, możliwość budowy wielu małych jednostek, dostosowanych dokładnie do potrzeb odbiorców, możliwość zdalnego sterowania rozproszonych, małych źródeł gazowych, poprawa jakości energii i zabezpieczenia jej dostaw przy zapewnieniu współpracy źródeł wiatrowych i gazowych, możliwość lepszego wykorzystania odległych od systemu gazociągów źródeł gazu. Ze względu na ww. zalety PGNiG poszerza działalność, czego przykładem może być realizacja projektów w Stalowej Woli i Gdańsku. Na zakończenie swojej prezentacji Dyrektor Lewenstein zapewnił, że gazu na pewno w Polsce nie zabraknie.

Pan Andrzej Szymański, Prezes Zarządu, Landis+Gyr Sp. z o.o. przedstawił prezentację zatytułowaną „Inteligentny licznik – Inteligentna sieć – Inteligentny budynek”, poświęconą nowoczesnym systemom rozliczeniowym, wpisującym się w działania związane z rozwojem efektywności energetycznej. Zauważył, że obowiązek implementacji systemów Smart Meteringowych, umożliwiających klientom świadome uczestnictwo w rynku, został zapisany w dyrektywach unijnych. Dzięki systemom tego typu klient może w sposób świadomy i odpowiedzialny kontrolować zużycie energii. Zakłada się, że do roku 2020 80% odbiorców energii będzie korzystać z systemów typu Smart Metering.

Zalet nowoczesnych systemów rozliczeniowych jest bardzo dużo. Umożliwiają dwukierunkową wymianę informacji i komunikację pomiędzy układami pomiarowymi a systemami zewnętrznymi, pozwalają na zdalny odczyt i elastyczne gromadzenie danych na temat zużycia energii, automatyzują proces analizowania i wykorzystywania danych

pomiarowych, dostarczają klientowi końcowemu szczegółowej informacji (koszt) o zużyciu energii, a dzięki temu pozwalają na aktywną kontrolę konsumpcji energii, wpływają na wzrost świadomości klienta oraz poprawiają efektywność zużycia energii. *Systemy Smart Meteringowe mają ogromny potencjał dla rozwoju oszczędzania energii, pozwalają na sprawniejsze zarządzanie dostawami, przy stosunkowo prostej obsłudze i klarownym interfejsie.* Pozwalają na skuteczną komunikację na linii dostawca – odbiorca. Z tego względu coraz więcej firm łączy wysiłki przy realizacji projektów mających na celu ustandaryzowanie systemów.

Innowacyjne scenariusze rozwoju energetyki, na przykładzie działań podejmowanych przez firmę Wartsila zaprezentował **Pan Timo Mahlanen, Wärtsilä Finland Oy**. W skali globalnej Wartsila ma zainstalowane moce rzędu 4000GW. Szacunkowo corocznie instalowanych jest 120-160GW nowych mocy. Mając w zapleczu tak ogromne doświadczenie korporacji, Pan Timo Mahlanen stwierdził, że w chwili obecnej prawdziwym wyzwaniem paliwowym jest zastępowanie paliw kopalnych innymi źródłami energii. *Priorytetem staje się rozwój efektywności energetycznej, udziału generacji rozproszonej, zróżnicowanie źródeł energii oraz prowadzenie szeroko zakrojonych działań na rzecz oszczędzania energii.*

Zmiany klimatyczne są faktem, który jest bezpośrednio identyfikowany z emisją gazów cieplarnianych. Z tego względu podejmowane są działania zmierzające do obniżenia emisji CO₂, rozwoju technologii CCS, wzrostu udziału OZE i energii atomowej w bilansie energii końcowej. Niezwykle istotne staje się rozwijanie nowych inwestycji przyjaznych środowisku. Rozwiązaniem problemów może być stosowany również przez firmę Wartsila rozwój skojarzonego wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w układach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie odbiorców energii. Zaletą kogeneracji rozproszonej jest możliwość uniknięcia kosztów rozbudowy sieci i strat ciepła. Dywersyfikacja źródeł energii zwiększa bezpieczeństwo dostaw. Ponadto kogeneracja rozproszona może być rozwijana na bazie zróżnicowanych źródeł, uwzględniających moce odnawialne i atomowe. Jej zaletą jest również zwiększona elastyczność reagowania na zmiany popytu. Wyzwaniem staje się rozwój i łączenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych (np. wiatrowe plus solarne), które mogą przyczynić się do redukcji emisji CO₂ na szeroką skalę. Koniecznością jest zwiększenie efektywności produkcji i rozwijanie nowych, elastycznych, niskoemisyjnych technologii.

Jako ostatni w sesji **Energetyka User Friendly w perspektywie 2030** wystąpił **Pan Andrzej Janowski, Principal Consultant, Oracle Utilities Global Business Unit**, który zaprezentował rozważania - jaka musi być energetyka, by była przyjazna klientowi.

Na wstępie przedstawił Oracle Corporation oraz dział Oracle Utilities Global Business Unit ukierunkowany bezpośrednio na klientów sektora utilities.

Przed przygotowaniem prezentacji Pan Janowski przeprowadził krótki sondaż wśród pracowników swojego działu, który potwierdził jego przewidywania, że dla klienta przyjazna jest taka energetyka, która gwarantuje mu:

- atrakcyjną i elastyczną ofertę;
- profesjonalną obsługę, szczególnie w zakresie dostępności danych, możliwości zgłoszenia awarii, przyłączenia do sieci, obsługi reklamacji, zmiany dostawcy energii, dostępność różnych kanałów komunikacji (biuro obsługi klienta, call centre, www, SMS);
- spójne i transparentne informacje.

Zdaniem Pana Janowskiego istotne jest również zagwarantowanie klientowi jednego, stałego punktu kontaktowego. *Wyzwaniem staje się integracja działań i systemów informatycznych, które pozwolą polskiej energetyce otworzyć się na klienta.*

SESJA IV

Konkurencyjność rynku energii

Prowadząca: Marina Coey, Prezes Zarządu, Procesy Inwestycyjne Sp. z o.o.

Wystąpienie merytoryczne:

- Czy są realne szanse na prawdziwą konkurencję na Europejskim Wspólnym Rynku Energetycznym - Kamila Kloc-Evison, Case Handler, DG Competition, Komisja Europejska.

Pani Kamila Kloc-Evison, Case Handler w DG Competition, Komisja Europejska próbowała odpowiedzieć na pytanie czy mamy szansę na prawdziwą konkurencję oraz czy w rzeczywistości mamy szansę na jeden, wspólny rynek europejski.

Europejski rynek energetyczny może dawać szansę na konkurencję, jednak charakteryzuje go wiele cech, które to utrudniają. Są to między innymi kwestia dostępu do sieci, dominacja zasiedziałych operatorów czy też wysokie bariery wejścia. Komisja Europejska stara się zneutralizować istniejące bariery poprzez regulację i politykę konkurencji. Podejmując te działania regulacyjne, Komisja nie może abstrahować od innych cech sektora energetycznego takich jak konieczność zapewnienia bezpieczeństwa dostaw. W chwili obecnej Europa znajduje się w okresie przejściowym pomiędzy rynkami narodowymi a rynkiem ogóloeupejskim, który będzie regulowany przez wytyczne wynikające z Pakietu Klimatyczno – Energetycznego.

W latach 2005-2007, Dykcja Generalna ds. Konkurencji przeprowadziła badanie rynku energetycznego, które wykazało, że sektor ten cechuje wysoka koncentracja, konsolidacja pionowa, brak rozdzielenia działalności sieciowej od komercyjnej, które powoduje niewłaściwe bodźce inwestycyjne, niewystarczająca integracja rynków narodowych, brak przejrzystości, często nierynkowe mechanizmy formowania cen oraz niska konkurencyjność. W wyniku tego badania, Komisja podjęła podwójne działania mające m.in. stworzyć warunki do otwarcia tego sektora na konkurencję- z jednej strony regulacyjne (poprzez trzeci pakiet dyrektyw), a z drugiej oparte na instrumentach polityki konkurencji (poprzez postępowania antymonopolowe, kontrole koncentracji, kontrolowanie udzielania pomocy publicznej). Następnie Pani Kamila Kloc - Evison przedstawiła przykłady stosowania powyższych mechanizmów w praktyce. W kwestii spraw antymonopolowych zostały wymienione przykłady już zakończonych (np. związanych z unbundlingiem) oraz trwających postępowań. Dalej przedstawione zostały kwestie związane z kontrolą połączeń przedsiębiorstw, w przypadku których Komisja może zabronić koncentracji lub przejąć jak również nałożyć na łączące się przedsiębiorstwa zobowiązania (np. zbycia sieci, sprzedaży elektrowni, etc.). W przypadku pomocy publicznej Pani Kloc- Evison wymieniła sprawy związane z regulowaniem taryf elektryczności oraz finansowaniem kosztów osieroconych poprzez długoterminowe kontrakty na rynku elektryczności.

Jako główne założenia Pakietu Klimatyczno - Energetycznego z punktu widzenia polityki konkurencji, Pani Kloc-Evison wymieniła zagadnienia unbundlingu (rozdzielenia wytwarzania od przesyłu), integracji transgranicznej oraz wzmocnienie regulacji na poziomie nie tylko narodowym ale też europejskim.

Na zakończenie Pani Kloc - Evison stwierdziła, że *tworzenie warunków dla rozwoju konkurencji nie jest łatwe, ale jej zdaniem możliwe*. Są duże szanse na konkurencję na wspólnym rynku energetycznym, jednak będzie to proces długotrwały, zdeteminowany przez uwarunkowania historyczne i zróżnicowanie rynków narodowych.

SESJA V

Panel Dyskusyjny – Pakiet Wymiar Europejski

Prowadzący: Herbert Leopold Gabryś, Niezależny Ekspert

Uczestnicy Panelu:

- Karl Falkenberg, Dyrektor Generalny, DG Environment, Komisja Europejska;
- Tomasz Chruszczow, Dyrektor Departamentu Zmian Klimatu i Ochrony Atmosfery, Ministerstwo Środowiska;
- Bogusław Sonik, Poseł do Parlamentu Europejskiego;

- prof. Krzysztof Żmijewski, Sekretarz Generalny Społecznej Rady Konsultacyjnej Narodowego Programu Redukcji Emisji;
- Nikolay Minkov, Przewodniczący Komitetu ds. Infrastruktury, Energii i Gospodarki Komunalnej, Konfederacja Pracodawców i Przemysłowców w Bułgarii;
- Daria Kulczycka, Ekspert PKPP Lewiatan;
- Bogusław Regulski, Wiceprezes Zarządu, Izba Gospodarcza „Ciepłownictwo Polskie”;
- Wojciech Graczyk, Dyrektor ds. Regulacji i Modelu Rynku, RWE Polska S.A.;
- Henryk Kaliś, Przewodniczący Forum Odbiorców Energii Elektrycznej i Gazu;
- Wojciech Konecki, Dyrektor Generalny, CECED Polska;
- Janusz Bil, Dyrektor ds. Regulacji i Rozwoju Rynku, Vattenfall Poland Sp. z o.o.

Dyskusja została zapoczątkowana prezentacją **Pana Herberta Leopolda Gabrysia**, który stwierdził, że energia sama w sobie jest już wyzwaniem, a realizacja Pakietu Klimatyczno – Energetycznego powinna zostać potraktowana jako wyzwanie w sensie cywilizacyjnym, którego realizacji musimy się podjąć. Kwestią do rozwiązania pozostaje wybór właściwych technologii wspierających realizację celów Pakietu i identyfikacja najpilniejszych inwestycji. Konieczne jest rozwijanie technologii i podjęcie działań, które skutecznie ograniczą emisję gazów cieplarnianych oraz rozwój efektywności energetycznej w każdym możliwym obszarze. Również na płaszczyźnie konsumpcji energii. Musimy przystosować polską elektroenergetykę do wymagań ekologicznych, pomimo ogromnych kosztów.

Następnie głos w dyskusji zabrał **Pan Nikolay Minkov, Przewodniczący Komitetu ds. Infrastruktury, Energii i Gospodarki Komunalnej, Konfederacja Pracodawców i Przemysłowców w Bułgarii**. Zauważył, że pomimo kryzysu niezbędna jest realizacja szeroko zakrojonych inwestycji. W Bułgarii szczególnie istotny jest program inwestowania w OZE. Przeszkodą w realizacji inwestycji jest pozyskanie środków finansowych, szczególnie w sytuacji, gdy banki nie chcą udzielać kredytów. Stwierdził, że przedsiębiorcy w Bułgarii chcieliby mieć możliwość rzeczywistego i efektywnego wykorzystania możliwości jakie dają fundusze europejskie. W ramach Unii Europejskiej konieczne jest wypracowanie nowych modeli finansowania niezbędnych projektów.

Pani Daria Kulczycka, Ekspert PKPP Lewiatan, mówiła o wyjątkowości polskiej energetyki, do której trudno jest przekonać zarówno przedstawicieli Komisji Europejskiej, jak i partnerów biznesowych. Na pewno, aby polska gospodarka mogła się rozwijać musimy przeprowadzić szeroko zakrojone inwestycje w sektorze energetycznym. Potwierdziła, że odbiorcy energetyki również widzą konieczność zmian.

Pan Bogusław Regulski, Wiceprezes Zarządu, Izba Gospodarcza „Ciepłownictwo Polskie” podkreślił, że przy realizacji Pakietu Klimatyczno – Energetycznego bardzo dużo mówi się o wyzwaniach jakie stawia on elektroenergetyce, a zapomina się o innych sektorach, na które również wpłynie realizacja jego celów. Nie wszyscy zauważają problemy sektora ciepłowniczego. W Polsce, sektor ciepłowniczy odpowiada za regulowane dostawy do ponad 40% gospodarstw domowych. Zdaniem Pana Regulskiego Pakiet dzieli społeczeństwa niektórych państw na część od niego uzależnioną i jemu nie podlegającą. W podobnej sytuacji znajdują się kraje Europy Środkowo – Wschodniej i kilka państw Europy Zachodniej. W pewnym sensie realizacja Pakietu podzieli społeczeństwo na lepszych i gorszych. Należy wziąć to pod uwagę, gdy będzie się ustalać szczegółowe zapisy poszczególnych rozporządzeń. *Obywatele wszystkich Państw Członkowskich powinni mieć takie same warunki prowadzenia działalności i nie powinni być dyskryminowani.*

Reprezentujący **RWE Polska SA, Pan Wojciech Graczyk, Dyrektor ds. Regulacji i Modelu Rynku** zauważył, że nie możemy ciągle podwyższać celów redukcyjnych bez zwrócenia uwagi na ich rzeczywisty koszt. W Parlamencie Europejskim daje się zauważyć objawy stanu, który możemy nazwać „histerią antywęglową”. Zdaniem Dyrektora Graczyka postawione sobie cele możemy osiągnąć poprzez rozsądne i racjonalne inwestowanie w rozwój efektywności – w sprawność (szczególnie w przypadku nowych źródeł) oraz optymalizację funkcjonowania systemu. *Pakiet powinien doprowadzić do stanu, w którym ten kto wytwarzał najtaniej – wytwarzał najwięcej.*

Przewodniczący Forum Odbiorców Energii Elektrycznej i Gazu, organizacji skupiającej znaczną część polskiego przemysłu, Pan Henryk Kaliś podkreślił fakt, że przez wiele lat energetyka była przyjazna przemysłowi. Wzrost gospodarczy i konkurencyjność stymulowały m.in. niskie ceny energii, jednak wysokie nawęglenie polskiej gospodarki doprowadzi do sytuacji, że pomimo derogacji, już w 2013 roku będziemy musieli kupować tyle samo uprawnień co inne Państwa Członkowskie, a następnie, w każdym kolejnym roku, kwota ta będzie wzrastała o 10%⁷.

Poza tym mamy również problemy związane z niską sprawnością i przestarzałymi instalacjami. Rosnące ceny energii drastycznie zwiększą dotychczasowe, niskie koszty produkcji w przemyśle. Polski przemysł nie sprosta kosztom związanym z realizacją Pakietu. *W najbliższej perspektywie energia elektryczna może stać się głównym*

⁷ Ta wartość jest niepotwierdzona, prawdopodobnie będzie to 1% - przyp. red.

składnikiem warunkującym prowadzenie działalności biznesowej, szczególnie w sektorach energochłonnych.

Na zakończenie Pan Henryk Kaliś zadał pytanie skierowane do Dyrektora DG Environment, Karla Falkenbega, czy Komisja Europejska posiada rzeczywiste dane dotyczące konkurencyjności rynków w ramach tych samych branż w poszczególnych Państwach Członkowskich i czy przewidywana jest harmonizacja zapisów Pakietu.

Pan Wojciech Konecki, Dyrektor Generalny CECED Polska (Związek Pracodawców AGD) zauważył, że w gospodarstwach domowych nadal pracują miliony przestarzałych produktów, które winny podlegać wymianie, na te najbardziej efektywne energetycznie. Na rynku dostępne są już najnowocześniejsze technologie, które z racji wysokiej ceny nie znajdują jednak powszechnych nabywców. Należy ustanowić bodźce umożliwiające konsumentom koncentrację na innych niż cena detaliczna aspektach. Obniżone wtedy zostanie zużycie energii elektrycznej oraz emisja CO₂.

Szanse, jakie daje realizacja Pakietu Klimatyczno – Energetycznego na możliwość odbudowy energetyki, dywersyfikację źródeł konkurencyjność i rozwój mechanizmów rynkowych podkreślał **Pan Janusz Bil, Dyrektor ds. Regulacji i Rozwoju Rynku, Vattenfall Poland Sp. z o.o.**

Pan Bogusław Sonik, Poseł do Parlamentu Europejskiego zauważył, że w ostatnich latach zmieniło się podejście do kwestii bezpieczeństwa energetycznego, a w Parlamencie Europejskim politykę części posłów cechuje swoista fobia antywęglowa. Pakiet Klimatyczno – Energetyczny przedstawiony w ubiegłym roku w Parlamencie nie uwzględniał specyfiki polskiej gospodarki. Dzięki wspólnym wysiłkom polityków, menedżerów i ekspertów udało nam się doprowadzić do złagodzenia zapisów Pakietu oraz okazało się, że nowe Państwa Członkowskie również mają coś do powiedzenia. Obecność na dzisiejszej konferencji Dyrektora DG Environment może być sygnałem otwartości Komisji na zmiany. Jednak nie możemy tylko organizować seminariów na ten temat, *ale musimy zacząć prowadzić aktywne działania natury politycznej i włączyć do dialogu na temat kształtu rynku energii różne grupy społeczne.*

Przedstawiciel Ministerstwa Środowiska, Pan Tomasz Chruszczow, Dyrektor Departamentu Zmian Klimatu i Ochrony Atmosfery zwrócił uwagę na znaczenie bezpieczeństwa energetycznego dla polityki i stabilności poszczególnych państw. **Na bezpieczeństwo wewnętrzne i stan gospodarki Polski bezpośrednio wpływają niezwykle wysokie ceny energii elektrycznej, brak przejrzystego rynku, małe zróżnicowanie źródeł.** Wdrożenie celów Pakietu Klimatycznego jest niezbędnym i aby go zrealizować musimy

podjąć szeroko zakrojone działania na rzecz wyzwań 3x20. *W chwili obecnej powinniśmy rozpocząć prace na rzecz edukacji społeczeństwa, ponieważ od każdego z jego przedstawicieli zależy realizacja polityki klimatycznej. Jeżeli cele tej polityki uczynimy bardziej zrozumiałymi, jej koszty będą dla nas uzasadnionym kosztem.*

Pan prof. Krzysztof Źmijewski, Sekretarz Generalny Społecznej Rady Konsultacyjnej Narodowego Programu Redukcji Emisji po raz kolejny powtórzył, że *czeka nas ogromny wysiłek gospodarczy oraz konieczność zainwestowania bardzo wysokich środków finansowych. To praca godna odbudowy kraju po II Wojnie Światowej.* Jeżeli ją zoptymalizujemy i obniżymy jej koszty możemy osiągnąć sukces. CO2 nie musi być drogie. Jeżeli będziemy dyskutować na temat możliwych mechanizmów, redukcja emisji może osiągnąć wyższy poziom przy jednoczesnym obniżeniu kosztów. Najważniejszy jest dialog i wysłuchanie argumentów wszystkich jego stron.

Dyskusję podsumował **Pan Karl Falkenberg, Dyrektor Generalny, DG Environment w Komisji Europejskiej**, który stwierdził, że Polska jako członek europejskiej rodziny musi spełnić warunki Pakietu Klimatyczno – Energetycznego. *To nie jest pytanie czy cele uda się osiągnąć - ich realizacja jest absolutną koniecznością.* Jeżeli nadal będziemy spalać tyle węgla klimat może tego nie wytrzymać. Trzeba zmienić sposób produkcji i konsumpcji energii. Komisja Europejska nie chce wyeliminować węgla, a jedynie go oczyścić. Musimy racjonalnie użytkować zasoby naturalne. Przepisy prawne ustalane są w Brukseli, ale nie są one arbitralne. Każde państwo może się do nich ustosunkować i przedstawić swoje propozycje. Dyrektor Falkenberg był zaskoczony ogromnym ładunkiem pesymizmu jaki zaprezentowali uczestnicy konferencji, jednak podobne i w efekcie niespełnione obawy wyrażali polscy rolnicy przed wejściem do Unii. Podobnie będzie w przypadku realizacji Pakietu Klimatyczno – Energetycznego. *Jego realizacja będzie trudna, ale Polska nie jest odosobniona i ma dostęp do unijnych źródeł finansowania, nowoczesnych technologii.* Na zakończenie Dyrektor Falkenberg wyraził nadzieję na kontynuację dialogu na rzecz ochrony środowiska.